

การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

หลักสูตร พ.ศ.2541 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

The Evaluation of a Bachelor of Education Curriculum Early Childhood Education Curriculum (B.E.2541) Faculty of Education, Burapha University

ณัฐมนต์ คมขำ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน หลักสูตร การศึกษาระดับมัธยมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (หลักสูตร พ.ศ. 2541) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร 4 ด้าน คือ ด้าน บริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ด้านกระบวนการของหลักสูตร และด้านผลผลิตของ หลักสูตร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร คือ นิสิต อาจารย์ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 44 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงจากกลุ่มนิสิต (28 คน) อาจารย์ผู้สอน (9 คน) และผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร (7 คน)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับโครงสร้าง ของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมระดับมาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับ อาจารย์ และนิสิต ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการ บริหารจัดการหลักสูตร และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมระดับมาก สำหรับกระบวนการจัดการเรียน การสอน ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก

4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ พึ่งประสงค์ของบัณฑิตที่ปฏิบัติงาน มีความเหมาะสม ระดับมาก สำหรับคุณลักษณะที่พึ่งประสงค์ของนิสิต ขณะที่กำลังศึกษา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมระดับมาก

Abstract

The research aimed to evaluate a Bachelor of Education Curriculum concerning Early Childhood Education Curriculum in 4 aspects; context, input, process and product. The sample comprised of 44 subjects who associated with the curriculum including 28 under graduate students, 9 instructors and 7 curriculum experts.

*อาจารย์ ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

It was found that:

1. The context aspect concerning the objectives of curriculum was at highly satisfied, but for the content of curriculum was mostly at highly satisfied.
2. The input aspect concerning instructors and students was mostly at highly satisfied, but for classroom, instructional medias and instructional environments was mostly at moderates satisfied.
3. The process aspect concerning curriculum managements and the evaluation processes was at highly satisfied, but for the process of instructions was mostly at highly satisfied.
4. The product aspect concerning the desirable competencies of working graduates was at highly satisfied, but for the desirable competencies of students was mostly at highly satisfied.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีความมุ่งหมาย ให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 8-9) โดยทั้งนี้การศึกษาต้องเน้นให้ผู้เรียน สามารถ นำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการจัดการศึกษา ไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ที่เน้นเรื่องการพัฒนาคนอย่างมาก ในการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยเน้นให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และมีการฝึกปฏิบัติ

จากประสบการณ์จริง รวมทั้งให้มีทางเลือกหลากหลายตาม ความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ(รุ่ง แก้วแดง, 2543, หน้า 40-41)

ในการปฏิรูปการเรียนรู้สิ่งที่ถือว่ามีสำคัญ อย่างยิ่งก็คือ ครูผู้สอน ซึ่งจะเป็นผู้ที่เชื่อมโยงความรู้ ไปยังผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องการได้รับการ พัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถ จัดการเรียนการสอน ได้อย่างเหมาะสม(กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, หน้า 75-77) ซึ่งคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยทั่วประเทศเป็นผู้มีบทบาทในการผลิตครูโดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้อง ไปด้วย สำหรับครูผู้สอนที่จะต้องไปปฏิบัติการสอนในระดับการศึกษา ปฐมวัยนั้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีการจัด หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ.2541) ซึ่งเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว จะต้องออกไปปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่างๆ โดยใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ จากหลักสูตร ที่ได้ศึกษามา ซึ่งหลักสูตรได้มีการจัดรายวิชาต่าง ๆ ที่ จำเป็นไว้อย่างหลากหลาย รวมทั้งรูปแบบและกระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความ ต้องการของสังคมโดยการจัดทำหลักสูตร ได้วางวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร โดยใช้แนวปรัชญาการจัดการศึกษาของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541, หน้า 2)

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มุ่งให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต้องอาศัย องค์ประกอบหลายประการได้แก่ ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและ ประเมินผล โดยให้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการ จัดการศึกษา เนื่องจากหลักสูตรเป็นการกำหนดว่าผู้เรียน จะต้องเรียนอะไร เพื่อที่จะให้บรรลุถึงปรัชญาทางการศึกษา

ได้ (อเมริกา สมานกุลทอง, 2544, หน้า 1) และหลักสูตรที่ดีจะต้อง มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมถึงข้อมูลของสังคม ผู้เรียน กระบวนการเรียนมีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน มีกระบวนการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้า มีรูปแบบจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนและผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (วิชัย ดิสสระ, 2535, หน้า 53) หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2541) ของภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้เปิดใช้มาเป็นระยะเวลา 4 ปี มีนิสิตภาคเรียนปกติจำนวน 4 รุ่น และมีนิสิตซึ่งเรียนรายวิชาตามหลักสูตรครบแล้ว และจะจบการศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2545 จำนวนทั้งสิ้น 28 คน เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาที่ใช้หลักสูตรแล้ว จึงควรที่จะได้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของหลักสูตรว่าสามารถ ผลิตบัณฑิต ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและสังคมมากน้อยเพียงใด ตามแผนนโยบายการปฏิรูปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อให้มีความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต รวมทั้งให้หลักสูตรมีความคล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม ประเทศชาติและการพัฒนาประชาคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541, หน้า 72) และเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับกรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกแบบผู้ประกอบการ มีความคิดและวิจารณ์ญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 10-11) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะต้องดำเนินการประเมิน หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ. 2541) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็น

ประโยชน์ สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ. 2541) ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อให้ได้ผลจากการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร
3. เพื่อให้ได้ผลจากการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรที่เกี่ยวกับอาจารย์ นิสิต ห้องเรียน สื่อการเรียน การสอน และสภาพแวดล้อม
4. เพื่อให้ได้ผลจากการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผล
5. เพื่อให้ได้ผลจากการประเมินด้านผลผลิตที่เกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรในครั้งนี้เป็นการประเมินเฉพาะหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ. 2541) ของภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประชากร คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนจาก สถาบันราชภัฏและ/หรือมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีการเปิดสอนสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย อาจารย์ผู้สอนหลักสูตร สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้ นิสิตสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ที่เข้าศึกษาปีการศึกษา 2542 (28 คน) อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (9 คน) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน (7 คน)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ. 2541) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ 1) ด้านบริบท (Context) เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) เกี่ยวกับอาจารย์ นิสิต ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม 3) ด้านกระบวนการ (Process) เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผล และ 4) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติงานของบัณฑิตและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อการประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร พ.ศ. 2541) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามด้านบริบทเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามด้านปัจจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับอาจารย์ นิสิต ห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามด้านกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตขณะที่กำลังศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรและนิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2542 และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถเก็บข้อมูลได้ครบจำนวน 44 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับนิสิต จำนวน 28 ชุด ข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน จำนวน 9 ชุด และข้อมูลแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 7 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐานค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ในการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่ามัธยเลขคณิตของประคอง วรรณสูตร (2538)

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านบริบทของหลักสูตร

1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมกับปรัชญาของคณะศึกษาศาสตร์ และเหมาะสมกับความต้องการของสังคมในระดับมากที่สุด ประเด็น และเห็นว่ามีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$)

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมากในเกือบทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีความเหมาะสม

มากสูงสุด. ได้แก่ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.07$) และรายวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.07$) ยกเว้นสัดส่วนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$)

1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรที่อยู่ในรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกรายวิชา โดยรายวิชาที่เห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ รายวิชาการสอนการเล่นและเกมสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา ได้แก่ รายวิชาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.45$) สื่อสำหรับการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.45$) และการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.45$) สำหรับ รายวิชาที่เห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ รายวิชา การศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.50$)

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร

2.1 อาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น โดยเห็นว่าอาจารย์เป็นผู้มีคุณลักษณะใฝ่รู้และทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา ได้แก่ อาจารย์เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.43$) สำหรับประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.51$)

2.2 นิสิตที่ได้ศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย มีการปฏิบัติตนในขณะที่ศึกษาอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ได้แก่ นิสิตมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนแต่ละครั้ง มีการจัดบันทึกเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนในการสอนของอาจารย์แต่ละครั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน ได้รับความรู้หลังจากจบบทเรียน เมื่อเกิดความสงสัยในบทเรียนแล้วได้ซักถามอาจารย์ผู้สอน มีการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากบทเรียนที่เรียนไปแล้ว และมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้โดยใช้

เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเฉพาะในประเด็นที่นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในชั้นเรียนนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสิตประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นิสิตมีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์ ($\bar{X} = 4.70$) และนิสิตปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสิต ประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นิสิตสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับไปยังผู้อื่น ($\bar{X} = 3.49$) นิสิตมีพื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 3.35$) และนิสิตศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.16$)

2.3 ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในทุกด้านระดับปานกลาง ได้แก่ ห้องเรียนมีพื้นที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกประสบการณ์ มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการค้นคว้า ความสะอาดของอาคารเรียนและบริเวณรอบอาคารเรียน ความสะดวกในการใช้ห้องเรียน ความสะดวกในการใช้ห้องเรียน ห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต สภาพของห้องเรียนมีความเหมาะสม โต๊ะและเก้าอี้ที่อยู่ในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนิสิต และสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ในห้องเรียน ยกเว้นด้านห้องเรียนมีความพอเหมาะเท่ากับจำนวนนิสิต มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

2.4 สื่อการเรียนการสอนในทุกรายการมีจำนวนเพียงพอและมีความทันสมัย มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็น ได้แก่ มีการบริการสื่อการเรียนการสอน มีหน่วยงานที่ให้บริการด้านสื่อการเรียนการสอน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จัดไว้ให้บริการเพียงพอ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์มีประสิทธิภาพเพียงพอ การบริการสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีประสิทธิภาพเพียงพอ ความทันสมัยของสื่อการเรียนการสอน คุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ความเหมาะสมของจำนวนสื่อ

การเรียนการสอนกับเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมของจำนวนสื่อการเรียนการสอนกับจำนวนผู้เรียน คำราภาษาไทยมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน คำราภาษาไทยมีความทันสมัยของเนื้อหาภายในตำรา คำราภาษาต่างประเทศมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน วารสารภาษาไทยมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน วารสารต่างประเทศมีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน วารสารต่างประเทศมีความทันสมัยของเนื้อหาภายในวารสาร วารสารต่างประเทศมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในวารสารกับรายวิชาที่เรียน วัสดุศึกษาอื่น ๆ เช่น ฐานข้อมูลที่อยู่ในรูป CD-ROM มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน มีความทันสมัยของเนื้อหาภายในฐานข้อมูลและมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในฐานข้อมูลกับรายวิชาที่เรียน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความเหมาะสมของจำนวนสื่อการเรียนการสอนกับอาจารย์ผู้สอน คำราภาษาไทยมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในตำรากับรายวิชาที่เรียน คำราภาษาต่างประเทศมีความทันสมัยของเนื้อหาภายในตำรา คำราภาษาต่างประเทศมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในตำรากับรายวิชาที่เรียน วารสารภาษาไทยมีความทันสมัยของเนื้อหาภายในวารสาร และวารสารภาษาไทยมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในวารสารกับรายวิชาที่เรียน โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ คำราภาษาต่างประเทศมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในตำรากับรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาได้แก่ วารสารภาษาไทยมีความเหมาะสมของเนื้อหาภายในวารสารกับรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 3.62$)

2.5 สภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกประเด็น ได้แก่ บรรยากาศภายนอกห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.41$) บรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.30$) บรรยากาศโดยทั่วไปมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.46$)

และความร่มรื่นสวยงามของบริเวณรอบอาคารเรียน ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความปลอดภัยของอาคารเรียนบริเวณรอบอาคารเรียน และหอพัก ($\bar{X} = 3.73$)

3. ด้านกระบวนการของหลักสูตร

3.1 การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น โดยเฉพาะในด้านการปรับเนื้อหา รายวิชาให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา ได้แก่ การจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับรายวิชา ($\bar{X} = 3.89$) และการจัดรายวิชาเรียนแต่ละภาคเรียนมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.89$)

3.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากในเกือบทุกประเด็น ได้แก่ อาจารย์มีการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะสอนนิสิต อาจารย์เร้าความสนใจและนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนให้นิสิตเกิดความสนใจ อาจารย์สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในขณะที่มีการเรียนการสอน อาจารย์มีการสรุปบทเรียนหลังจากที่เรียนจบในแต่ละครั้ง อาจารย์มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ และทักษะที่นอกเหนือจากที่เรียนในชั้นเรียน การจัดอาจารย์ผู้สอนในวิชาต่าง ๆ เหมาะสมกับคุณวุฒิและความสามารถ การจัดปริมาณชั่วโมงสอนของอาจารย์ผู้สอน การจัดเนื้อหาใหม่ ๆ ที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากที่หลักสูตรระบุไว้ การเลือกวิธีสอน และการจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยประเด็นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาจารย์แนะนำรายวิชาที่สอนให้นิสิตทราบ อาจารย์มีเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ให้กำลังใจและเสริมแรงกับนิสิตอย่างสม่ำเสมอ อาจารย์เปิดโอกาสให้นิสิต

มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และการจัดให้ ผู้เรียนได้ศึกษา/ดูงานนอกสถานที่ โดยประเด็นที่มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดสูงสุด ได้แก่ การจัดให้ผู้เรียน ได้ศึกษา/ดูงานนอกสถานที่ ($\bar{X} = 4.57$)

3.3 การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากในทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การวัดและ ประเมินผลการเรียนเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ รายวิชา ($\bar{X} = 4.32$) อาจารย์มีเกณฑ์การวัดและประเมินผล เป็นไปอย่างยุติธรรม ($\bar{X} = 4.32$) และอาจารย์วัดผลตรงตามที บทเรียนกำหนด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา ได้แก่ อาจารย์ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประเมินผลการเรียนอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.30$)

4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร

4.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตและคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา ได้แก่ ความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.38$) ความเสียสละและ ความมีน้ำใจกับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.32$) และความร่วมมือ ในการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.27$)

4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตที่ กำลังศึกษาอยู่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในเกือบ ทุกประเด็น ได้แก่ นิสิตให้ความสำคัญกับการเรียนการสอน ในแต่ละวัน นิสิตเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีส่วนกระตุ้น ให้เกิดการเรียนรู้แก่นิสิต นิสิตมีความรับผิดชอบต่อการเรียนในรายวิชาต่างๆ นิสิตได้รับมอบหมายงานให้ไป ศึกษาหาข้อมูลจากรายวิชาต่างๆ นิสิตได้รับมอบหมายให้ไป ศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจริงนอกสถานที่ นิสิต ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ที่สอนวิชาต่างๆ ด้วยตนเอง นิสิตค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่

หลากหลายประเภท นิสิตได้รับความรู้จากการปรึกษาหารือ การเรียนการสอนกับเพื่อนๆ นิสิตติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการ ศึกษาจากหนังสือพิมพ์ / สื่อต่าง ๆ นิสิตได้เข้าร่วม ฟังการบรรยายและสัมมนาทางวิชาการ นิสิตเข้าร่วม ชมนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาการ นิสิตมีส่วนร่วมในการ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาการ นิสิตได้ใช้ความรู้และ ประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน, รุ่นน้อง, นักเรียน นิสิตมีความตรงต่อเวลาเสมอไม่ว่าจะเรียนหรือ ทำงานร่วมกับผู้อื่น นิสิตมีความกระตือรือร้นในการเรียน หรือการทำงานอื่น ๆ นิสิตให้ความช่วยเหลือและเสียสละ ต่อเพื่อน นิสิตมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อผู้อื่น และต่อสังคมส่วนรวม นิสิตมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ตามความคิดของตน นิสิตชอบใฝ่หาความรู้ในเรื่องที่เป็น ประสพการณ์ใหม่ๆ ที่ดี นิสิตให้ความร่วมมือต่อกลุ่มในการ ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นิสิตเป็นผู้รู้จักการปฏิบัติตน ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ นิสิตเป็นผู้ที่มีความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาได้ดี นิสิตปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบ วินัยนิตยของมหาวิทยาลัย นิสิตเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรณรงค์ เชิดชูเกียรติชื่อเสียงของสถาบัน นิสิตได้พัฒนาบุคลิกภาพ ของตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวิชาชีพครู นิสิตเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่น่าเชื่อถือต่อสังคม นิสิตได้ปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดีมีคุณธรรม นำสังคมเป็นไปตามปรัชญาของคณะศึกษาศาสตร์ โดยประเด็นที่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่อยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ นิสิตทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ที่สอนวิชาต่างๆ ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แก่นิสิต ($\bar{X} = 4.30$) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีความเหมาะสมอยู่ ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นิสิตให้ความเคารพต่ออาจารย์ ผู้สอน ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นิสิตใช้เวลาในการศึกษาหา ความรู้จากการอ่านหนังสือ/ตำรา ในแต่ละวัน ($\bar{X} = 3.08$)

อภิปรายผล

1. ด้านบริบทของหลักสูตร ผลจากการประเมิน แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรนี้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ รวมทั้งมีความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรในระดับมากเรียงตามลำดับ โดยผู้ประเมินมีความเห็นที่ตรงกันว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้น มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ค่อนข้างเหมาะสมอยู่มาก หากได้มีการวิเคราะห์บททวนในโอกาสต่อไปก็จะทำให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำหรับ โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ควรต้องมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนสัดส่วนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในบางรายวิชา เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

สำหรับ เนื้อหาสาระของหลักสูตร ผู้ประเมินมีความเห็นว่า เนื้อหาสาระในรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ประเมินเห็นว่ารายวิชาต่าง ๆ มีความทันสมัยผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ได้จริง ทุกรายวิชาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ผู้ประเมินมีความเห็นสอดคล้องกันว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการเตรียมการสอนล่วงหน้า จากคุณลักษณะ ใฝ่รู้ และทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและ เทคโนโลยี จากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนนั้นทุ่มเททั้งจิตใจและร่างกาย เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพที่สุด และอาจารย์ผู้สอนประพฤติตนเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้เรียน มีความตั้งใจจริงในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบ วิชาชีพครูในอนาคต

สำหรับในเรื่องของนิสิต ผู้ประเมินมีความเห็นว่า นิสิตส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ยกเว้นในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับไปยังผู้อื่น พื้นฐานความรู้ในวิชาที่เรียน และการศึกษบทเรียนมาล่วงหน้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนไม่ได้มีการศึกษบทเรียนมาล่วงหน้าก่อนที่จะเข้าเรียน ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าซักถามอาจารย์ผู้สอน มีผลทำให้ไม่ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการเข้าชั้นเรียนอย่างเต็มที่หรือไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับไปยังผู้อื่น

สำหรับในเรื่องของห้องเรียน ผู้ประเมินมีความเห็นว่า ห้องเรียนเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าให้ความเห็นที่ใกล้เคียงกันในเกือบทุกประเด็นว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้ประเมินมีความเห็นสอดคล้องกันว่าห้องเรียนเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการถ่ายทอดประสบการณ์ รวมทั้งความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ แต่อาจจะเป็นไปได้ยาก เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการถ่ายทอดความรู้ เช่น ห้องฝึกประสบการณ์ และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ยังไม่ทั่วถึง และเพียงพอแก่นิสิต ดังนั้นควรเร่งหาวิธีการในการพัฒนาในส่วนนี้อย่างเร่งด่วน เพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อบัณฑิตหรือผลผลิตของหลักสูตร

สำหรับในเรื่องสื่อการเรียนการสอน ผู้ประเมินมีความเห็นคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สื่อการเรียนการสอนและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อนิสิตและอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งยังไม่มีมีความทันสมัยพอการใช้งานยังมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ และคุณภาพยังไม่ดีมากนักในทุกประเด็น ซึ่งผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรได้มีการปรับปรุงสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

และการจัดการศึกษาในหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นต่อไป โดยเน้นทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ

สำหรับในเรื่องสภาพแวดล้อม ผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีความเห็นว่าบรรยากาศทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนยังไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่คณะศึกษาศาสตร์ ยังไม่มีอาคารเรียนเป็นของตนเอง จึงทำให้ไม่สามารถออกแบบห้องเรียนให้มีความเหมาะสมตามความต้องการที่จะจัดการเรียนการสอนตามความมุ่งหวังของแต่ละรายวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ควรมีอาคารเรียนโดยเฉพาะ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา และควรจัดหาพื้นที่ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับวิชาชีพให้มากขึ้น รวมถึงควรมีการปลูกหรือซ่อมแซมต้นไม้ที่อยู่บริเวณอาคารเรียน เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและนำมาซึ่งบรรยากาศที่สดชื่น ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนความปลอดภัยของอาคารเรียนรวมทั้งบริเวณรอบอาคารเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์ได้มีนโยบายในการสร้างบรรยากาศที่ดีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และเน้นในด้านความปลอดภัยของผู้เรียนมาโดยตลอด

3. ด้านกระบวนการของหลักสูตร ผู้ประเมินมีความเห็นว่าการบริหารจัดการหลักสูตร ส่วนใหญ่มีการดำเนินการที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นการจัดบุคลากรที่มีความสามารถมาสอนตรงตามสาขาวิชา การจัดรายวิชาที่เหมาะสมและการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การปรับเนื้อหาวิชาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อาจเป็นผลมาจากการจัดทำหลักสูตรนี้ได้มีการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานมาเป็นอย่างดี มีการวางแผนการจัดทำอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ประกอบกับผู้จัดทำหลักสูตรเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร รวมทั้งมีความสามารถ

และความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารหลักสูตร จึงทำให้การบริหารหลักสูตรมีความครบถ้วนสมบูรณ์

สำหรับในเรื่องกระบวนการเรียนการสอน ผู้ประเมินมีความเห็นว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนในทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อาจเป็นผลเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำรายวิชาที่สอน เอกสารประกอบการสอน การเร้าความสนใจในการเรียน การนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้ การอบรมสั่งสอน การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การให้กำลังใจและเสริมแรง การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า การศึกษาดูงาน และการให้ผู้เรียนได้มีการฝึกงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในเกือบทุกรายวิชา โดยเฉพาะในรายวิชาที่เป็นวิชาเอกสำหรับสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม การศึกษาค้นคว้า และการสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งการจัดให้ผู้เรียนได้ศึกษา/ดูงานนอกสถานที่ จึงทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพ ภายหลังจากจบการศึกษา

สำหรับในเรื่องการวัดและประเมินผล ผู้ประเมินมีความเห็นว่า การวัดและประเมินผลนั้น อาจารย์ผู้สอนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการประเมิน และมีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ มีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล รวมทั้งมีการวัดและประเมินผล การเรียนทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งในการวัดผลที่มีประสิทธิภาพดังกล่าว จะส่งผลทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษาได้รับการประเมินในด้านความสามารถทั้งความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องและหลากหลายวิธี จึงมีความน่าเชื่อถือได้ว่าบัณฑิตที่จบ

หลักสูตรนี้จะมีคุณสมบัติครบถ้วน สามารถออกไปปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. ด้านผลผลิตของหลักสูตร ผู้ประเมินมีความเห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากกล่าวคือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีทักษะในวิชาชีพ มีการทำงานอย่างเป็นระบบและมีระเบียบเรียบร้อย มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นผู้นำ มีความตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ มีความเสียสละ มีน้ำใจ มีกิจกรรมรยาทสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเกิดจากการที่อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรทุกท่านได้ให้การอบรมสั่งสอน และปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีและปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ ต่อไป

สำหรับในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขณะที่กำลังศึกษาของนิสิตนั้น ผู้ประเมินมีความเห็นว่า นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะสม อยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น แสดงให้เห็นว่า ขณะที่นิสิตศึกษาอยู่ได้ถูกกระบวนการจัดการเรียนการสอนหล่อหลอมและปลูกฝังให้นิสิตได้ปฏิบัติตนในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้ความเคารพต่ออาจารย์ผู้สอน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย จากอาจารย์ที่สอนรายวิชาต่างๆ การให้ความร่วมมือต่อกลุ่มในการทำงานเป็นกลุ่ม การมีความรับผิดชอบต่อการเรียน การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตามความคิดของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้นิสิตเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และที่สำคัญคือ การมีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นผู้นำ รวมทั้งเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ และการให้ความเคารพต่ออาจารย์ผู้สอนนั้น

จะต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงออก ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกให้เกิดแก่ผู้เรียน และที่สำคัญคือ การมีต้นแบบที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ซึ่งก็คือ อาจารย์ผู้สอนนั่นเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถนำข้อสรุปที่ได้จากการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ให้มีความสมบูรณ์และมีความสอดคล้อง กันในทุกด้านขององค์ประกอบของหลักสูตร
2. สามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบความคิดในการพัฒนาเป็นหลักสูตรที่มีความใกล้เคียงกับหลักสูตรนี้ไว้ใช้ได้อีกต่อไป
3. สามารถใช้ข้อมูลต่าง ๆ ไปพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาที่กำลังผลิตบัณฑิตอยู่ในปัจจุบันให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ควรจัดให้มีเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิตและสาขาอื่น ๆ เป็นระยะๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับปัจจุบัน และเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นตรงตามความต้องการของสังคม
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมิน ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ของคณะศึกษาศาสตร์ ในทุกสาขาวิชาที่มีการผลิตบัณฑิต
3. ควรทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในทางวิชาชีพขั้นสูง

บรรณานุกรม

- กาญจนา มณีแสง. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินเรื่องหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษฎา เอมเจริญ. (2544). การประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) พ.ศ. 2541 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. (2546). รายงานสรุปผลโครงการประกันคุณภาพนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2545. ชลบุรี : ฝ่ายกิจการนิสิต คณะศึกษาศาสตร์.
- . (2541). หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (หลักสูตร พ.ศ. 2541). ชลบุรี : ฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์.
- โชติ เพชรชื่น. (2529). “การประเมินหลักสูตร” ในเอกสารเรื่อง การประเมินและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวีภา สยามกุลทอง. (2544). การประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2538. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. (2543). กรอบทิศทางของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแผนการพัฒนานักศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทีศนา เขมมณี. (2531). การประเมินหลักสูตร ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัท สารมวลชน จำกัด.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่ : The Knowledge Center.
- ประคอง วรรณสุด. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2541). แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุมาลี คุ่มชัยสกุล. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาอนุบาลศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนทร บำเรอราช. (2536). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Beauchamp, G. A. (1975). *Curriculum theory* (4th ed.). Itasca, ILL : F.E. Peacock Publisher.
- Kelly, C. L. (1983, December). “A five year follow-up study of the professional education program of the collage of education at the university of Aknsas for the year 1970 through 1980”. *Dissertation Abstracts International*, 44 : 1706.

- Mackenzie, G: N. (1964). Curriculum change : Participants, power, and process. In Maltew B, Miles, ed, Innovation in education. (p. 59). New York : Teacher College Press.
- Phenix, P. H. (1962). "The disciplines as curriculum content" in G. Harry Passow, ed. *Curriculum crossroads*. New York : Teacher Collage Press.
- Saylor, J. G., W. M. Alexander & A. J. Lewis. (1981). *Curriculum planing for better teaching and Learning* (4th ed.). New York : Holt, Rinechart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development : Theory and practice*. New York : Harecourt Brace and word.

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University